

Stockholms
stad

Östermalms stadsdelsförvaltning
Registraturet/Kansliet
2014-11-20
Dnr. 2014-696-1.6.

Insatser som utförs av ideella föreningar gällande våld i nära relationer Nr 10, 2014

Projektrapport från
Stadsrevisionen

Dnr 3.1.3-161/2014

Den kommunala revisionen är fullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivs i nämnder och bolagsstyrelser. Stadsrevisionen i Stockholm granskar nämnders och styrelserns ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt fullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna och revisionskontoret.

I "årsrapporter" för nämnder och "granskningspromemorior" för styrelser sammanfattar Stadsrevisionen det gångna årets synpunkter på verksamheten. Fördjupade granskningar som sker under året kan också publiceras som projektrapporter.

Publikationerna finns på Stadsrevisionens hemsida. De kan också beställas från revisionskontoret.

Till
Socialnämnden
Bromma stadsdelsnämnd
Farsta stadsdelsnämnd
Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Insatser som utförs av ideella föreningar gällande våld i nära relationer

Revisorsgrupp 1 har den 18 november 2014 behandlat bifogade revisionsrapport (nr 10/2014).

Revisionskontoret har granskat stadens styrning och uppföljning av insatser som utförs av ideella föreningar vad gäller våld i nära relationer. Stadsdelsnämnderna bedöms ha vissa brister i styrningen och uppföljning av insatser som utförs av ideella föreningar. Stadsdelsnämnderna behöver utveckla samverkan, handläggning och uppföljning för detta arbete.

Vi hänvisar i övrigt till rapporten och överlämnar den till socialnämnden och stadsdelsnämnderna Bromma, Farsta och Rinkeby-Kista för yttrande. Yttrandet ska ha inkommit till revisorsgrupp 1 senast den 20 januari 2015. Rapporten överlämnas också till kommunstyrelsen och övriga stadsdelsnämnder för kännedom.

På revisorernas vägnar

Bengt Akalla
Ordförande

Stefan Rydberg
Sekreterare

Sammanfattning

Revisionskontoret har granskat stadens styrning och uppföljning av insatser som utförs av ideella föreningar vad gäller våld i nära relationer. Granskningen omfattar socialnämnden och de tre stadsdelsnämnderna Bromma, Farsta och Rinkeby-Kista.

Syftet med granskningen är att bedöma om nämnderna har en ändamålsenlig styrning och uppföljning av insatser som utförs av ideella föreningar vad gäller våld i nära relationer.

Stadsdelsnämnderna bedöms ha vissa brister vad gäller styrning och uppföljning av insatser som utförs av ideella föreningar vad gäller våld i nära relationer. Stadsdelsnämnderna behöver utveckla samverkan, handläggning och uppföljning för detta arbete. De brister som granskningen påvisar kan påverka den enskildes rättssäkerhet och det stöd som ges till den enskilde i form av t.ex. en insats från en ideell förening. Socialnämnden bedöms ha en fungerande uppföljning i de delar som avser uppföljning av bidrag till föreningar inom området våld i nära relationer.

Det finns brister i handläggningen av ärenden om våld i nära relationer i Farsta och Rinkeby-Kista, då beslut om insats enligt socialtjänstlagen inte alltid ska föregås av en utredning. I Farsta stadsdelsnämnd finns det vissa brister i den interna samverkan.

Granskningen har visat att det alltför ofta saknas uppdrag och genomförandeplaner, vilket försvårar uppföljningen av insatser. Det finns brister i de granskade stadsdelsnämndernas ansvar för att kontrollera om insatsen som utförs av en ideell förening är av god kvalitet.

Samverkan bör utvecklas med framförallt hälso- och sjukvården. En otillräcklig samverkan kan påverka möjligheterna att upptäcka våld i nära relationer samt möjligheterna att ge insatser till den enskilde. Ingen av de granskade stadsdelsnämnderna har en samverkansplan om våld i nära relation med hälso- och sjukvården. Det är endast Farsta stadsdelsnämnd som har en lokal samverkansöverenskommelse med polisen om våld i nära relationer. Vidare är det endast Rinkeby-Kista som har en övergripande samverkan med de ideella föreningarna inom området våld i nära relationer.

Innehåll

Inledning	1
Bakgrund	1
Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	2
Revisionskriterier	2
Metod	3
Våld i nära relationer	3
Insatser som utförs av ideella föreningar	4
 Granskningens resultat	 5
Stadens arbete mot våld i nära relationer	5
Samverkan med andra myndigheter och ideella föreningar	11
Handläggning av ärenden om våld i nära relationer	14
 Sammanfattande slutsatser och bedömning	 18
Socialnämndens arbete mot våld i nära relationer	18
Rättssäker handläggning av ärenden om våld i nära relation	18
Beställning av insatser från ideella föreningar	19
De ideella föreningarnas insatser enligt socialtjänstlagen	20
Samverkan med andra myndigheter och ideella föreningar	20
Rekommendationer	21
 Bilaga 1 intervjuförteckning	 23

Inledning

Revisionskontoret har granskat stadens styrning och uppföljning av insatser som utförs av ideella föreningar vad gäller våld i nära relationer.

Bakgrund

Våld i nära relationer utgör ett problem i samhället och är ett viktigt verksamhetsområde inom socialtjänsten hos landets kommuner. De senaste årens nationella utredningar och kartläggningar har visat på brister i kommunernas styrning och uppföljning inom området. Socialstyrelsen har även avsatt särskilda medel för kommunerna att utveckla verksamhetsområdet.

Socialnämnden i Stockholms stad ansvarar för att utarbeta riktlinjer för socialtjänsten i staden och för uppföljningen av den samlade socialtjänstverksamheten. Nämnden bedriver det stadsövergripande förebyggande arbetet genom att bl.a. tillhandahålla skyddade boenden och öppenvårdsinsatser för våldsutsatta samt genom att hantera bidragsgivningen till ideella föreningar inom området. Stadsdelsnämndernas socialtjänst ansvarar för insatser till personer som utsätts eller har utsatts för våld eller hot om våld i nära relationer.

Ideella föreningar, främst kvinnojourer, står för ett omfattande stödarbete på området och utgör ett komplement till socialtjänstens stöd. Kvinnojourerna är viktiga samarbetspartners för socialtjänsten och arbetet för att skydda, stödja och hjälpa våldsutsatta personer och deras barn. Detta görs genom skyddat boende, stödsamtal och olika gruppverksamheter. Stadsdelsnämnderna kan vid behov av insatser för våldsutsatta kvinnor och barn köpa platser från kvinnojourer.

Stadsdelarnas ansvar för god kvalitet avseende insatser, enligt socialtjänstlagen (SoL), till enskilda personer som utsätts för våld i nära relationer kvarstår när utförandet överlämnas till en ideell förening. Det är därför viktigt med ett tydligt uppdragsförhållande mellan nämndernas socialtjänst och ideella föreningar för att inte riskera att äventyra den enskildes rättssäkerhet.

Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Syftet med granskningen är att bedöma om nämnderna har en ändamålsenlig styrning och uppföljning av insatser som utförs av ideella föreningar vad gäller våld i nära relationer.

Som underlag för att besvara granskningens syfte ska följande revisionsfrågor besvaras:

- Hur säkerställer nämnderna en rättssäker handläggning när socialtjänsten kommer i kontakt med personer utsatta för våld i nära relationer?
- Hur beställer/upphandlar nämnderna insatser från ideella föreningar?
- Hur följer nämnderna upp de ideella föreningar som får bidrag från staden?
- Hur säkerställer och följer nämnderna upp att de ideella föreningarnas insatser enligt socialtjänstlagen är av god kvalitet?
- Hur fungerar samverkan med andra nämnder/myndigheter och organisationer?

Granskningen avgränsas till att omfatta ärenden om våld i nära relationer avseende vuxna personer över 18 år. Granskningen omfattar insatser som utförs av ideella föreningar. I rapporten omfattar begreppet ideell förening även stiftelse.

Granskningen omfattar socialnämnden och de tre stadsdelsnämnderna Bromma, Farsta och Rinkeby-Kista.

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser, slutsatser och bedömningar. Revisionskriterierna för den här granskningen är följande:

- Socialtjänstlagen (2001:453)
- Socialnämndens arbete med våldsutsatta kvinnor samt barn som bevittnat våld (SOSFS 2009:22)
- Stockholms stads budget 2014
- Stockholms stads program för kvinnofrid - mot våld i nära relationer 2012 – 2014
- Riktlinjer för handläggning av ärenden om våld i nära relationer inom Stockholms stads socialtjänst

Metod

Granskningen har genomförts genom granskning av styrdokument och semistrukturerade djupintervjuer med avdelningschefer, enhetschefer, socialsekreterare samt med verksamhetsföreträdare för fem ideella föreningar (bilaga 1).

Det har även skett en verifierande aktgranskning av totalt 26 akter avseende insatsen skyddat boende för kvinnor som utsatts för våld eller hot om våld. Aktgranskningen har avsett en kontroll av förhandsbedömning av den våldsutsatta, utredning, beslut, uppdrag (beställning), genomförandeplan och avtal.

Granskningen har genomförts av Thomas Bonell (projektledare) och Martin Andersson vid revisionskontoret. Rapporten har fakta-kontrollerats av förvaltningarna.

Våld i nära relationer

Enligt en kartläggning som Brottsförebyggande rådet (Brå) har genomfört uppgår 6,8 procent av befolkningen att de utsattes för brott i en nära relation under 2012. Drygt hälften av dessa offer uppgår att de har polisanmält händelsen. Ungefär 7,0 procent av kvinnorna och 3,5 procent av männen uppgår att de haft kontakter med socialtjänsten. Av de personer som utsatts för återkommande fysiskt våld upplever 38 procent av kvinnorna och drygt 21 procent av männen att de haft behov av hjälp och stöd som inte blivit tillgodosedda.¹

I SOU-betänkandet avseende våld i nära relationer benämns våld i nära relationer som ett folkhälsoproblem där den enskilde befinner sig i en labyrint av myndigheter och yrkesgrupper så som kommun, polis, landsting, kvinnojourer osv, där samhällets insatser behöver samordnas bättre.² Under mitten av 90-talet startade Operation Kvinnofrid som är en plattform för samverkan och samordning mellan myndigheter om frågor som rör våld i nära relationer i Stockholms län. I sin avsiktsförklaring 2014-2020 har Operation Kvinnofrids styrgrupp antagit övergripande mål och delmål för myndigheterna i länet som bl.a. rör samverkan mellan myndigheter, förebyggande arbete och de utsattas rätt till insatser. Även Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) betonar vikten av arbetet för kvinnofrid och mot våld i nära relationer och menar att det är ett eget verksamhets- och kompetensområde som ska vara del av det

¹ Brottsförebyggande rådet (Rapport 2014:8)

² Statens offentliga utredningar (SOU 2014:49)

ordinarie arbetet integrerat i alla lokala verksamheter inom landstinget och kommunen.³

Enligt Inspektionen för vård och omsorg (IVO) är området om våld i nära relationer eftersatt och har inte varit prioriterat inom socialtjänsten. Det är en stor skillnad mellan kommuner både avseende kompetens och kvalitet i arbetet vilket kan få konsekvenser för rättssäkerheten för personer som utsätts för våld i nära relationer.⁴

Inom Stockholms stad är det stadsdelsnämndernas uppgift som socialnämnder att verka för att kvinnor som utsätts för eller har utsatts för brott får det stöd och den hjälp de behöver för att förändra sin situation, särskilt gäller det våld och övergrepp som sker i nära relationer. Detta gäller även närstående till offret och särskilt barn som har bevittnat våld eller hot om våld.⁵ Socialstyrelsen har tydliggjort ansvaret och har utfärdat allmänna råd för socialtjänsten bl.a. om hur kvaliteten i detta arbete ska säkras, vad som är lämplig kompetens samt vad utredningar och insatser bör innehålla.⁶ Den 1 oktober 2014 skärptes kraven ytterligare för nämndernas arbete i och med att de allmänna råden övergick i föreskrift.⁷

Insatser som utförs av ideella föreningar

Det finns lång tradition av ideella krafter när det gäller insatser avseende våld i nära relationer som ett viktigt komplement till socialtjänstens stöd. Insatser för målgruppen kan exempelvis vara skyddat boende, jourlägenhet, kontakter med kvinnojour, råd- och stödsamtal, krisbearbetning, hjälp med myndighetskontakter osv.⁸

Ungefär 70 procent av alla skyddade boenden bedrivs i ideell regi och merparten av landets kommuner erbjuder insatser utförda av ideella föreningar. Våldsutsatta kvinnor har möjlighet att vända sig direkt till ideella kvinnojourer eller andra frivilligorganisationer för att få hjälp. Dessa har dock ingen lagreglerad skyldighet att erbjuda hjälp och bestämmer själva hur de anser att stödet bäst ska ges. Kommunens socialtjänst har dock ett lagstadgat ansvar att utreda och bevilja insats till personer som utsätts för våld eller hot om våld

---

³ SKL (2014) Positionspapper för kvinnofrid – mot våld i nära relationer

⁴ IVO (2014) Slutrapport från en nationell tillsyn 2012–2013

⁵ Socialtjänstlagen (5 kap. 11 §)

⁶ Socialstyrelsen (SOSFS 2009:22)

⁷ Socialstyrelsen (SOSFS 2014:4)

⁸ Statens offentliga utredningar (SOU 2006:65)

i nära relationer. Utförandet av dessa insatser har kommunen möjlighet att uppdra åt ideella föreningar.⁹

Så fort en ideell förening utför insatser på uppdrag av kommunens socialtjänst enligt SoL omfattas de av IVO:s tillsynsansvar och har ett ansvar för att verksamheten bedrivs enligt SoL:s krav på god kvalitet. Även om utförandet av insatsen har lämnats till en ideell förening har kommunen kvar sitt ansvar för att insatsen utförs av god kvalitet. Ansvaret gäller dels övergripande att kontrollera och följa upp att verksamheten bedrivs med god kvalitet, dels att följa upp enskilda ärenden och besluta om eventuellt ytterligare insatser.¹⁰

Granskningens resultat

Stadens arbete mot våld i nära relationer

För att stadsdelsnämnderna ska kunna fullgöra sina skyldigheter enligt den s.k. brottsofferparagrafen¹¹ och för att säkerställa att socialtjänstens insatser är av god kvalitet, samt att kvaliteten i verksamheten systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras¹² bör nämnderna i enlighet med Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2009:22) i verksamhet som rör våld i nära relationer b.l.a.

- fastställa uppföljningsbara mål,
- beskriva hur grupper och enskilda ska informeras om nämndens verksamhet på området,
- regelbundet kartlägga omfattningen av våld i nära relationer,
- analysera hur de sociala tjänster som erbjuds svarar mot grupper och enskildas behov,
- redovisa hur uppföljning och utvärdering av nämndens verksamhet på området bör göras,
- fastställa på vilka områden det finns behov av att samverka,
- redogöra för hur nämnden ska fullgöra sitt ansvar för kontroll och uppföljning av sådan verksamhet till vilken nämnden har lämnat över genomförandet av insatser enligt socialtjänstlagen.

Dessa delar kan sammanfattas i en handlingsplan som antas av nämnden och kontinuerligt följs upp och revideras.

---

⁹ Socialstyrelsen (2013), kartläggning av skyddade boenden i Sverige

¹⁰ Socialnämndens meddelandeblad nr 2 år 2012

¹¹ 5 kap 11 § SoL

¹² 3 kap. 3 § SoL

I arbetet mot våld i nära relationer är stadsdelsnämndernas interna samverkan av central betydelse. Skriftliga överenskommelser beslutade av ledningen, där ansvarsfördelningen tydligt framgår, är en framgångsfaktor för fungerande samverkan.¹³ Skriftliga rutiner kan vara ett stöd för personalen men är också ett sätt att säkra en fungerande intern samverkan.

Enligt stadens riktlinjer för handläggning av ärenden om våld i nära relationer¹⁴ framgår att varje stadsdelsnämnd måste utarbeta tydliga, skriftliga rutiner för hur samverkan inom nämnden ska ske. Om ett ärende handläggs på fler än en enhet, måste det klargöras vilken enhet som utreder ärendet, fattar beslut om insatser och följer upp ärendet.

lakttagelser

Kommunfullmäktige antog i april 2012 Stockholms stads program för kvinnofrid - mot våld i nära relationer 2012 – 2014. Därefter antog fullmäktige i mars 2014 riktlinjer för handläggning av ärenden om våld i nära relationer.

I stadens budget 2014 är insatser för kvinnofrid och arbetet mot våld i nära relationer prioriterat:

Insatser för kvinnofrid och arbetet mot våld i nära relationer ska fortsatt prioriteras av samtliga nämnder. Stadsdelsnämnderna ska implementera stadens program för kvinnofrid och riktlinjer för personal inom socialtjänsten som möter våld i nära relationer i sina verksamheter under 2014. Även män drabbas av våld i nära relationer. Arbetet med våld i nära relationer ska vara könsneutralt och kompetensen kring detta bör stärkas hos berörd personal. Alla stadsdelsnämnder ska utveckla verksamheter motsvarande de som bedrivs på Relationsvårdscentrum.

I Stockholms stads program för kvinnofrid framgår att stadens långsiktiga mål är att ingen ska utsättas för våld eller hot om våld i en nära relation. I programmet anges olika mål som ska nås för de olika målgrupperna som består av kvinnor som utsatts för våld i nära relation, barn som upplevt våld eller andra övergrepp mellan närstående vuxna och män som utövat våld i nära relation. Till

¹³ Socialstyrelsens rapport Strategi för samverkan 2007

¹⁴ Kommunfullmäktige 2014-03-24 § 17, Riktlinjer för handläggning av ärenden om våld i nära relationer inom Stockholms stads socialtjänst s.22-24.

målen har det kopplats indikatorer som anger hur målen ska följas upp.

Stadens förvaltningar erhöll i samband med programmets antagande information och utbildning om programmet från socialförvaltningen. Deltagandet från vissa förvaltningar var dock begränsat, vilket enligt socialförvaltningen kan ha påverkat i vilken grad programmet har implementerats i staden.

I fullmäktiges beslut i april 2012 framgick att kommunstyrelsen gavs i uppdrag att föreslå vilka indikatorer som skulle inarbetas i budget 2013. Det kan dock konstateras att några sådana indikatorer inte har tagits fram. Enligt uppgift från stadsledningskontoret och socialförvaltningen pågår det fortfarande diskussioner om vilka indikatorer som ska inarbetas i budgeten.

Socialnämnden redovisar årligen övergripande statistik om antalet placeringar i skyddade boenden och brottsstatistik som är kopplat till våld i nära relationer.¹⁵ Socialnämnden genomförde under år 2013 en kartläggning av våld i nära relationer.¹⁶ Under våren 2014 genomfördes en uppföljande kartläggning med fokus på våld i nära relationer utifrån ett barnperspektiv. Kartläggningarna visar att våld i nära relationer utgör ett problem i staden. Det har dock inte utöver kartläggningarna gjorts någon fördjupad analys av resultatet.

Socialnämnden har för år 2014 lämnat verksamhetsbidrag till tre ideella föreningar, Alla kvinnors hus (3 510 000 kr) och Somaya kvinno- och tjejjour (936 000 kr) samt Stiftelsen Unga Kvinnors Värn (700 000 kr). Verksamhetsbidraget är avsett för en del av föreningens totala verksamhet och är ett långsiktigt bidrag som följs upp en gång om året. Socialnämnden har även lämnat projektbidrag till två ideella föreningar, Q-jouren (1 000 000 kr) och Terrafem (750 000 kr). Projektbidraget är ett tidsbegränsat bidrag som en förening kan få under 2-4 år. Bidraget är avsett för särskilda projekt inom föreningen och följs upp två gånger per år.

Socialnämnden följer upp dessa bidrag genom besök och genomgång av verksamheten med stöd av en särskild mall, som har tagits fram utifrån Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Uppföljningen omfattar bl.a. ledning och personal, lokaler, systematiskt

---

¹⁵ Socialnämnden 2014-06-10 § 10, Beskrivning av socialtjänsten i Stockholms stad 2013 sidan 38-42.

¹⁶ Socialnämnden 2013-12-17 § 22, Kartläggning av våld i nära relationer i Stockholms stad. Dnr 3.2-854/201.

brandskyddsarbete, dokumentation, Lex Sarah, barns skydd, synpunkts- och klagomålshantering, samverkan m.m. Uppföljningen resulterar i en rapport som utgör underlag vid nästa ansökan och nästa uppföljningsbesök. Under våren 2014 har fyra av de fem ideella föreningarna följts upp genom platsbesök. De genomförda uppföljningarna har inte visat på några väsentliga brister.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd antog i december 2012 en handlingsplan om våld i nära relationer som utgår från Socialstyrelsens Allmänna råd (SOSFS 2009:22) och Stockholms stads program för kvinnofrid – mot våld i nära relationer 2012-2014.¹⁷ I handlingsplanen finns det fastställda mål och insatser för målgrupperna våldsutsatta och barn som upplevt våld samt våldsutövande. Nämnden har dock inte i enlighet med sin handlingsplan fastställt några uppföljningsbara indikatorer i verksamhetsplanen.

I Bromma stadsdelsnämnd finns det ett familjefridsteam bestående av två handläggare inom vuxenenheten som genomför utredningar och beviljar insatser avseende våld i nära relationer. Beslut om akut insats kan även fattas av mottagningen (inkl. socialjour) och vuxenenheten. Teamet har tidigare bedrivits i projektform med stöd av medel från Socialstyrelsen. Det är sedan årsskiftet en permanent verksamhet.

Nämnden har skriftliga rutiner för den interna samverkan. Av rutinerna framgår att familjefridsteamet har huvudansvaret för vuxna våldsutsatta och våldsutövare. Det är reglerat hur samverkan ska ske om ärenden avseende våld i nära relationer uppkommer inom andra enheter såsom försörjningsstödet, barn- och ungdom och vuxenärenden. I rutinerna berörs även äldre och funktionshindrade.

Det finns enligt förvaltningen ett bra och utvecklat samarbete mellan enheterna. Detta gäller framförallt mellan mottagningen, familjefrid och barn/ungdom.

Familjefridsteamet tar fram statistik om antalet inkomna anmälningar, ärenden och insatser manuellt, då verksamhetssystemet Paraplyet inte utgör ett tillräckligt stöd i detta arbete.

---

¹⁷ Bromma stadsdelsnämnd 2012-12-13 § 8, Familjefrid i Bromma - handlingsplan mot våld i nära relationer 2013-2014

Nämnden har genomfört en utvärdering av utförda insatser i Familjefridsprojektet.¹⁸ Utvärderingen visar bl.a. att våldet har upphört eller delvis förbättrats i nästan samtliga fall samt att det är lättare att bli av med det fysiska än det psykiska våldet.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd har en handlingsplan för kvinnofrid från år 2008,¹⁹ som enligt förvaltningen är under revidering. Nämnden har i verksamhetsplan 2014 fastställt ett nämndmål om att alla som utsatts för våld i en nära relation får hjälp och stöd.

Det finns sedan maj månad 2014 en handläggare inom enheten för försörjningsstöd som arbetar med ärenden avseende våld i nära relationer tillsammans med en samordnare på mottagningsenheten. Dessförinnan hanterades ärenden av flera handläggare inom enheten för försörjningsstöd. Det finns enligt förvaltningen en ambition om att utöka utredningsteamet med fler handläggare.

Nämnden har tillsammans med stadsdelarna Skarpnäck och Enskede-Årsta-Vantör skapat ett gemensamt insatscenter (relationsvåldscentrum) med en mansmottagning och kvinno-stödjare som erbjuder olika typer av samtalsstöd.

Nämnden har skriftliga interna rutiner för våld i nära relationer. Av rutinerna framgår att mottagningsenheten har ansvaret för nya ärenden avseende vuxna våldsutsatta och vuxna våldsutövare. Om däremot våld i nära relation kommer fram i ett redan aktuellt ärende hos enheten för ekonomiskt bistånd, enheten för vuxna eller enheten för äldre och funktionsnedsatta, ska berörd enhet genomföra utredningen av våldet och personens skyddsbehov. Av rutinerna framgår även hur ärendena ska hanteras i de fall barn kan ha bevittnat eller upplevt våld. Det framgår dock inte tydligt i rutinerna hur samverkan ska ske mellan den enhet som handlägger ärende om våld i nära relationer och ekonomiskt bistånd.

Vid intervjuerna framkom att den interna samverkan fungerar bra, enligt de rutiner som finns, men att informationsutbytet mellan mottagningsenheten och missbruksenheten är bristfälligt. Det är t.ex. inte känt hur många placeringar avseende våld i nära relationer som missbruksenheten handlägger.

---

¹⁸ Utvärdering av utförda insatser i Familjefridprojektet i Bromma 2014-01-09.

¹⁹ Farsta stadsdelsnämnd 2008-11-20 § 7, Reviderad "Handlingsplan för kvinnofrid i Farsta".

Statistik om våld i nära relationer tas fram av försörjningsstödsenheten manuellt, då verksamhetssystemet Paraplyet inte utgör ett tillräckligt stöd i detta arbete.

Relationsvåldscentret har genomfört vissa utvärderingar av sin verksamhet. De klienter som haft kontakt med kvinnostödjarna har fått besvara brukarenkäter.²⁰ Svarsfrekvensen var dock närmare 50 % och andelen klienter från Farsta var få, vilket innebär att det är svårt att dra några slutsatser av enkäten.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd har inte antagit någon handlingsplan om våld i nära relationer. Det pågår dock enligt uppgift från förvaltningen ett arbete med att utveckla ett kvalitets- och ledningssystem för verksamhetsområdet. Nämnden har i verksamhetsplan 2014 fastställt två nämndmål som omfattar personer och barn/ungdomar som utsätts för våld. Till målen har det kopplats tre uppföljningsbara indikatorer.

Inom Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd finns det sedan flera år ett relationsvåldsteam som är organiserat inom beställarenheten socialpsykiatri/kvinnofrid och våld i nära relationer. Förvaltningen har erhållit medel från Socialstyrelsen för att utveckla verksamheten. Relationsvåldsteamet består av 0,5 enhetschef och 0,5 biträdande enhetschef, som båda är chefer inom beställarenheten socialpsykiatri samt fem handläggare. Det är teamet som genomför utredningar och beviljar samtliga insatser avseende våld i nära relationer.

Nämnden har skriftliga rutiner för den interna samverkan. Rutinerna avser samarbetet mellan barn- och ungdomsenheten, relationsvåldsteamet och familjestödsenheten. Av rutinerna framgår t.ex. hur samarbetet mellan de olika enheterna ska ske när det framkommer att en förälder utsatts för våld samt hur samarbetet ska ske vid placering i skyddat boende.

Det finns en överenskommelse mellan relationsvåldsteamet och ekonomiskt bistånd. Av överenskommelsen framgår bl.a. hur ärenden avseende ekonomiskt bistånd ska hanteras för klienter hos relationsvåldsteamet. Det saknas dock dokumenterade rutiner för samverkan med omsorgen om personer med funktionsnedsättning och äldreomsorgen. Det finns enligt förvaltningen en väl fungerade

---

²⁰ Brukarenkät 2013. Mottagningsenheten Skarpnäck, Kvinnostöd avseende personer från Skarpnäck och Farsta

samverkan mellan relationsvårdsteamet och andra enheter inom förvaltningen.

Statistik om våld i nära relationer tas manuellt fram av relationsvårdsteamet, då verksamhetssystemet Paraplyet inte utgör ett bra stöd i detta arbete. Det har inte genomförts några utvärderingar även om det pågår diskussioner om att genomföra mer övergripande uppföljningar och använda enkäter.

Samverkan med andra myndigheter och ideella föreningar

Socialnämndens insatser ska enligt 3 kap. 5 § SoL vid behov genomföras i samverkan med andra samhällsaktörer och med organisationer och andra föreningar. Våldsutsatta vuxna kommer ofta i kontakt med flera olika myndigheter och organisationer när de behöver stöd och hjälp, t.ex. socialtjänst, hälso- och sjukvård och polis. För att socialtjänsten ska kunna ge ett bra stöd och hjälp är det nödvändigt att samverka med externa aktörer.²¹

Av stadens riktlinjer för handläggning av ärenden om våld i nära relationer framgår att för den externa samverkan bör socialtjänsten, polisen och hälso- och sjukvården utgöra kärnan och bilda en samverkans-/styrgrupp. En samverkansplan ska tas fram på politisk nivå, där andra myndigheter, kvinnojourer m.fl. ska inbjudas till samverkan.

Samverkan med polisen och hälso- och sjukvården är viktig för att upptäcka våld i nära relation samt för att ge ett adekvat stöd till den enskilde. Samverkan med ideella föreningar kan vara ett sätt att ta till vara deras kompetens och erfarenhet i utvecklingen av socialtjänstens arbete för våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld.

lakttagelser

I Bromma stadsdelsnämnd finns det sedan augusti 2014 ett samverkansavtal med polisen.²² Det noteras dock att området om våld i nära relation inte finns med i samverkansavtalet. Det finns ingen samverkansplan med hälso- och sjukvården om våld i nära relationer. Samarbetet med polisen och hälso- och sjukvården är enligt förvaltningen inte tillräckligt.

---

²¹ Socialstyrelsen, 2011. Våld - handbok om socialnämndens ansvar för våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld

²² Samverkansavtal – underavtal mellan Bromma stadsdelsförvaltning och Västerorts polismästardistrikt. 2014-08-24.

I Farsta stadsdelsnämnd finns det en lokal samverkansöverenskommelse med polisen om våld i nära relationer mellan vuxna personer över 18 år.²³ Det finns inte någon samverkansplan med hälso- och sjukvården om våld i nära relationer. Samarbetet med polisen sker direkt mellan handläggare inom förvaltningen och utredare på polisens familjevårdsgrupp. Samarbetet med polisen fungerar enligt förvaltningen bra. Samarbetet med landstinget beskrivs dock som obefintligt. Det saknas enligt förvaltningen en fungerande vårdkedja och kunskaps/erfarenhetsutbyte mellan staden och landstinget.

I Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd finns det ingen handlingsplan för samverkan med polisen eller hälso- och sjukvården om våld i nära relationer. Nämnden har dock tillsammans med andra stadsdelar/kommuner avtal om en samverkan med Relationsvårdscentrum vid Västerortspolisen i Stockholm samt stadens Kriscentrum för kvinnor utsatta för hot och våld. Samverkan sker i huvudsak på individuell nivå utifrån de behov den enskilda kvinnan har, t.ex. stöd i rättsprocessen vid en polisanmälan. Samverkan med polisen fungerar enligt förvaltningen bra.

Samverkan mellan stadsdelarna och de ideella föreningarna
Det är endast Rinkeby-Kista som anger att de har en övergripande samverkan med de ideella föreningarna inom området våld i nära relationer (kvinnojour/skyddade boenden). Denna samverkan är dock inte formaliserad genom någon överenskommelse men fungerar trots detta enligt förvaltningen överlag mycket bra.

Stadsdelsnämnderna beskriver att samverkan med de ideella föreningarna på individnivå, dvs. i enskilda ärenden, i huvudsak fungerar bra. Ett område som dock inte alltid fungerar så bra är föreningens upprättande av genomförandeplaner för klienten. Det förekommer att förvaltningarna får påminna föreningen om att upprätta och översända en genomförandeplan.

Ett annat problem i samarbetet kan enligt en förvaltning vara att socialtjänsten och föreningen arbetar utifrån olika tidsperspektiv. Den ideella föreningen vill ofta veta längden på placeringen, för att kunna planera sin verksamhet, medan förvaltningen gör placeringen utifrån skyddsbehov. Detta innebär att om skyddsbehovet inte längre föreligger kan andra insatser komma att erbjudas.

---

²³ Lokal samverkansöverenskommelse – Söderorts stadsdelar och polis. Våld i nära relation mellan vuxna personer över 18 år. 2014-03-17.

Revisionskontoret har genomfört intervjuer med verksamhetsföreträdare för ett antal ideella föreningar som utför biståndsbedömda insatser. Syftet har varit att klarlägga hur de ideella föreningarna uppfattar att samverkan och uppföljningen med socialtjänsten fungerar.

I intervjuerna med de ideella föreningarna framkom att samverkan med stadsdelarna i enskilda ärenden i hög grad är beroende av hur väl samarbetet fungerar med den enskilde handläggaren. I vissa fall uppfattar föreningarna att det finns bristande kunskaper hos socialtjänsten om de målgrupper som föreningarna arbetar mot. I andra fall att socialtjänstens hot- och riskbedömningar inte är tillräckliga. Vidare att planeringen för den som är placerad i vissa fall är bristfällig eller att utredningarna för medföljande barn inte alltid görs eller tar för lång tid.

Vid samtliga intervjuer framkom att när stadsdelsnämnderna gör beställningar av insatser så saknas det ofta antingen en skriftlig beställning (uppdrag) eller så ser de väldigt olika ut beroende på vilken stadsdelsförvaltning som utformat den.

Ett problem som genomgående framhålls är att de ideella föreningarna i enskilda ärenden har kontakt med flera handläggare inom förvaltningen. Det kan t.ex. vara handläggare från vuxen, barn och försörjningsstöd som var för sig har sina egna ansvarsområden. Det är dock sällan som det sker ett möte med alla berörda handläggare tillsammans. Detta kan få som konsekvens att vissa frågor blir hängande i luften och obesvarade genom att handläggarna hänvisar till varandra. Det kan även förekomma att handläggarna diskuterar frågor framför klienten om vem ska som stå för vissa kostnader. I vissa fall är det föreningen som får stå för kostnaderna för akuta saker och i efterhand fakturera stadsdelen.

En förening uttryckte att de skulle vilja se att det fanns en sammanhållande myndighet att förhålla sig till i samverkan med socialtjänsten. En annan förening uttryckte att det vore bättre om handläggarna inom stadsdelarna inför mötet pratade ihop sig om en gemensam strategi och att de samtidigt kommer till mötet.

Vid intervjuerna framkom vidare att samverkan i enskilda ärenden skiljer sig mellan olika stadsdelar. Flera ideella föreningar uttryckte att samverkan fungerar bättre med vissa stadsdelsnämnder i staden jämfört med andra.

I Rinkeby-Kista är det t.ex. mer vanligt att handläggare från olika enheter deltar på möten tillsammans med klienten och den ideella föreningen, vilket upplevs som positivt.

Handläggning av ärenden om våld i nära relationer

Våld i nära relationer skiljer sig i flera avseende från andra problem som kommer till socialtjänstens kännedom. För att kunna ta ställning till om det finns behov av ett omedelbart skydd måste handläggaren snabbt kunna göra en hot- och riskbedömning.

Av stadens riktlinjer framgår att en förhandsbedömning av den våldsutsatte ska ske, vilket innebär att nämnden ska ta ställning till om en utredning enligt 11 kap. 1 § SoL ska inledas eller inte. En sådan bedömning ska dokumenteras. Om personen inte vill ha kontakt med socialtjänsten bör denna uppmuntras att vid behov återkomma för att söka stöd.²⁴

Enligt 11 kap. 1 § SoL ska nämnden utan dröjsmål inleda utredning av vad som genom ansökan eller på annat sätt har kommit till nämndens kännedom och som kan föranleda någon åtgärd från nämnden. I stadens riktlinjer finns en utredningsmall som kan användas för att utreda behoven och dokumentera de beslut som fattas.²⁵ Som stöd för arbetet kan olika standardiserade bedömningsmetoder och riskbedömningsinstrument användas.

I stadens riktlinjer framgår att insatser som ska utföras av någon annan än den som handlagt ärendet, t.ex. en ideell förening, ska ett uppdrag lämnas till den utförare (föreningen) som ska genomföra insatsen. Uppdraget utgår från beslutet om insats och den enskildes behov och är ett avtal mellan handläggaren och utföraren.

Vidare ska utföraren tillsammans med den enskilde upprätta en genomförandeplan som mer i detalj beskriver hur insatsen ska genomföras. Handläggaren ska granska att den upprättade genomförandeplanen överensstämmer med beställningen. Vid placering i ett skyddat boende ska ett avtal upprättas och stadens avtalsmall för individuella placeringar användas.

När en ideell förening utför socialtjänst enligt SoL på uppdrag av stadsdelsnämnden har föreningen ett eget ansvar för att genom-

---

²⁴ Kommunfullmäktige 2014-03-24 § 17, Riktlinjer för handläggning av ärenden om våld i nära relationer inom Stockholms stads socialtjänst s.10.

²⁵ Utredningsmallen motsvarar Socialstyrelsens allmänna råd 2009:22.

förandet av insatsen håller en god kvalitet och att dokumentera genomförandet samt bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete. Vidare gäller bestämmelserna om rapporteringsskyldighet enligt lex Sarah och anmälningsskyldighet om barns behov av skydd enligt 14 kap. 1 § andra stycket SoL. Den ideella föreningen omfattas även av IVO:s tillsynsansvar.²⁶

Stadsdelsnämnden bär huvudansvaret för att en insats enligt SoL uppfyller kraven på god kvalitet, även om genomförandet av insatsen har överlämnats till en enskild verksamhet, t.ex. en ideell förening. Detta förutsätter att nämnden kontrollerar och följer upp kvaliteten i verksamheten till vilken genomförandet av en insats har överlämnats, t.ex. en stöd- och hjälpinsats i en ideell förening.

lakttagelser

Granskningen visar att stadsdelsnämnderna genomför förhandsbedömningar av den våldsattes situation för att ta ställning till om en utredning ska inledas eller inte. Därefter genomförs en utredning och beslut fattas. Som stöd för arbetet använder stadsdelsnämnderna olika bedömningsmetoder och riskbedömningsinstrument. Beslutet kan resultera i en insats om stöd för den våldsutsatta.

Förhandsbedömning av den våldsutsatta

Revisionskontoret har genomfört en stickprovsgranskning av stadsdelsnämndernas förhandsbedömningar av våldsutsatta. Granskningen har omfattat fem stickprov inom respektive stadsdelsnämnd med ställningstagande om att inte inleda utredning.

Granskningen visar att Bromma stadsdelsnämnd uppfyller de formella kraven på dokumentation av ställningstagandet om att inte inleda utredning. Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd uppfyller i huvudsak de formella kraven med undantag av att det i något fall saknas datum för ställningstagandet eller att det inte var underskrivet. I Farsta stadsdelsnämnd finns det formella brister i förhandsbedömningen. I vissa fall framgår det inte att utredning inte inleds och motiven till detta samt datum, namn och befattning på den som gjort ställningstagandet. Det noteras att bristernas omfattning var något mindre för de ställningstaganden som gjorts under senare delen av år 2014.

Utredning enligt 11 kap. 1 § SoL

Revisionskontoret har genomfört en stickprovsgranskning av stadsdelsnämndernas utredningar med beslut om insats enligt 4 kap.

---

²⁶ Socialstyrelsens meddelandeblad nr 2/2012.

1 § SoL i form av en placering/stödinsats på ideella föreningar.
Granskningen har omfattat sammanlagt 26 stickprov, fördelat på de tre stadsdelsnämnderna.

Granskningen visar att det för samtliga granskade beslut i Bromma finns en utredning enligt 11 kap. 1 § SoL. Utredningarna omfattar de grundkrav som ställs i stadens riktlinjer. I samtliga utredningar har olika bedömningsmetoder och eller riskbedömningsinstrument använts. Det noteras att det i utredningen finns en koppling mellan de metoder och instrument som använts som stöd i utredningen.

Granskningen i Rinkeby-Kista visar att utredning saknas i tre av tio granskade beslut om placering/stödinsats på ideell förening. Kvaliteten på de genomförda utredningarna varierar. I något fall finns det en gedigen utredning, där en standardiserad bedömningsmetod använts. I andra fall är utredningarna betydligt kortare och mindre informativa.

Granskningen i Farsta visar att utredning saknas i fyra av nio granskade beslut om placering/stödinsats på ideell förening. De genomförda utredningarna omfattar de grundkrav som ställs i stadens riktlinjer. Standardiserade bedömningsmetoder har använts i samtliga genomförda utredningar.

Beställning av insatser från ideella föreningar

Stadsdelsnämnderna använder i varierande grad stadens och de ideella föreningarnas insatser. Vissa ideella föreningar används mer frekvent än andra. Det är klientens behov och förvaltningens erfarenheter av utförarna som styr valet. Ett stöd för att hitta boenden eller placeringar är socialförvaltningens förteckning över kvinnojourer med skyddat boende i Stockholms län.

När ett behov av insats föreligger och det kan bli aktuellt med en insats från en ideell förening kontaktas föreningen. Granskningen visar att det i vissa fall kan vara svårt att få plats på skyddat boende. Det kan t.ex. handla om att det inte finns platser tillgängliga eller att boendet av olika skäl inte kan ta emot klienten. Stadsdelen söker då placeringar hos andra utförare eller genomför andra former av placeringar i form av t.ex. jourlägenhet.

Uppdrag och genomförandeplan samt avtal

Revisionskontoret har genomfört en stickprovsgranskning av stadsdelsnämndernas uppdrag (beställning) och genomförandeplan samt avtal vid beslut om insats enligt 4 kap. 1 § SoL i form av en placering/stödinsats på ideella förening.

Granskningen visar att det i flertalet ärenden i Bromma finns ett uppdrag om insats. Förvaltningen använder en särskild mall som både beställaren och utföraren undertecknar, där det bl.a. framgår att genomförandeplanen ska skickas till förvaltningen och vid vilken tidpunkt uppföljningen ska ske. I samtliga ärenden fanns det ett avtal med den ideella föreningen. Granskningen visade dock att genomförandeplaner saknades i flertalet ärenden.

I Rinkeby-Kista visar granskningen att det genomgående saknades uppdrag. Det noteras i anslutning till granskningen att en mall för uppdrag av insatser för individer som utsatts för våld har utarbetats. Granskningen visar vidare att genomförandeplaner och avtal med den ideella föreningen saknas i flertalet ärenden.

Granskningen i Farsta visar att det genomgående saknas uppdrag, genomförandeplaner och avtal med de ideella föreningarna.

Uppföljningen av att de ideella föreningarnas insatser

Granskningen visar att ingen av de granskade stadsdelsnämnderna redogjort för hur nämnden ska fullgöra sitt ansvar för kontroll och uppföljning av sådan verksamhet till vilken nämnden har lämnat över genomförandet av insatser enligt socialtjänstlagen.

Ingen av de granskade stadsdelsnämnderna kontrollerar och följer upp kvaliteten i verksamheten till vilken genomförandet av en insats har överlämnats till en ideell förening.

Det noteras i anslutning till granskningen att socialförvaltningen har utarbetat en mall för avtal med de skyddade boendena, som bl.a. omfattar anmälningsskyldighet, samarbete, dokumentation, personal, bemanning, lokaler, brandskydd, systematiskt kvalitetsarbete m.m. Vid intervjuerna framkom att det inte är klarlagt hur dessa avtal ska följas upp.

Sammanfattande slutsatser och bedömning

Stadsdelsnämnderna bedöms ha vissa brister vad gäller styrning och uppföljning av insatser som utförs av ideella föreningar vad gäller våld i nära relationer. Stadsdelsnämnderna behöver utveckla samverkan, handläggning och uppföljning för detta arbete. De brister som granskningen påvisar kan påverka den enskildes rättssäkerhet och det stöd som ges till den enskilde i form av t.ex. en insats från en ideell förening.

Socialnämndens arbete mot våld i nära relationer

Stadens arbete mot våld i nära relationer tar sin utgångspunkt i bl.a. budget 2014 och program för kvinnofrid samt riktlinjer för handläggning av ärenden om våld i nära relationer.

Socialnämnden ger verksamhets- och projektbidrag till ideella föreningar. Granskningen visar att bidragen följs upp utifrån ett uppföljningsunderlag som bygger på Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Socialnämnden bedöms ha en fungerande uppföljning av bidragen till föreningarna inom området våld i nära relationer.

Rättssäker handläggning av ärenden om våld i nära relation

Stadsdelsnämnderna har organiserat sitt arbete mot våld i nära relationer på olika sätt och i varierande grad anpassat arbetet efter Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2009:22). Bromma stadsdelsnämnd har kommit längre i detta arbete än övriga granskade nämnder, då nämnden bl.a. har en aktuell handlingsplan om våld i nära relationer.

Granskningen visar att stadsdelsnämndens interna samverkan är av betydelse för hur samverkan fungerar med de ideella föreningar som utför insatser avseende våld i nära relationer. Brister i samverkan mellan stadsdelsnämnden och den ideella föreningen kan få konsekvenser för den enskilde som får insatser från föreningen.

Stadsdelsnämnderna Bromma och Rinkeby-Kista har skriftliga rutiner för den interna samverkan och en väl fungerande samverkan mellan olika enheter inom förvaltningen. Vid intervjuerna med de

ideella föreningarna framhölls Rinkeby-Kista som ett exempel på en nämnd där den interna samverkan fungerar särskilt bra.

I Farsta stadsdelsnämnd finns det vissa brister i den interna samverkan. Rutinerna för hur ärenden mellan olika enheter ska hanteras och handläggas bedöms inte utgöra ett helt tillräckligt stöd för den interna samverkan. Vidare är informationsutbytet mellan olika enheter inte helt tillräckligt.

Handläggning av ärenden om våld i nära relationer i Farsta och Rinkeby-Kista visar på brister som kan få konsekvenser för den enskildes rättsäkerhet. I Farsta stadsdelsnämnd finns det vissa formella brister i förhandsbedömningen om en utredning ska inledas eller inte.

I några ärenden i Farsta och Rinkeby-Kista uppfylls inte lagstiftningens krav om att en insats enligt 4 kap. 1 § SoL ska föregås av en utredning enligt 11 kap. 1 § SoL. Att inte genomföra en utredning om våld i nära relationer innebär att nämnden t.ex. inte har förvärvat sig om våldets karaktär och konsekvenser, vilket kan innebära att beslutet om insats inte motsvarar individens behov. Möjligheterna att lämna ett uppdrag till den ideella föreningen försvåras även, eftersom uppdraget ska utgå från beslutet om insats och den enskildes behov.

De konstaterade bristerna i framförallt handläggningen av ärenden om våld i nära relationer bedöms kunna få konsekvenser för den enskildes rättssäkerhet och det stöd som ges till den enskilde i form av t.ex. en insats från en ideell förening.

Beställning av insatser från ideella föreningar

En viktig förutsättning för att en uppföljning ska kunna ske av de insatser som utförs i ideell förening är att det upprättas ett uppdrag (beställning). Utföraren, dvs. den ideella föreningen, ska därefter upprätta en genomförandeplan. Både uppdraget och genomförandeplanen är två viktiga dokument, då handläggaren ska granska att den upprättade genomförandeplanen överensstämmer med uppdraget.

Den verifierande granskningen visar att uppdrag genomgående saknas i stadsdelsnämnderna Farsta och Rinkeby-Kista. Däremot fanns det uppdrag i flertalet ärenden i Bromma stadsdelsnämnd. Den verifierande granskningen visar att genomförandeplaner oftast saknas i de granskade nämnderna.

Intervjuerna med de ideella föreningarna bekräftar bilden av att skriftliga uppdrag från nämnderna saknas eller ser olika ut. Intervjuerna med stadsdelsnämnderna visar samtidigt att genomförandeplaner inte alltid upprättas eller översänds från den ideella föreningen.

Uppföljningen av insatser i ideella föreningar bedöms till stora delar försvåras av att det alltför ofta saknas uppdrag och genomförandeplaner.

De ideella föreningarnas insatser enligt socialtjänstlagen

Stadsdelsnämnden bär huvudansvaret för att en insats enligt socialtjänstlagen uppfyller kraven på god kvalitet, även om genomförandet av insatsen har överlämnats till en enskild verksamhet, t.ex. en ideell förening. Detta förutsätter att nämnden kontrollerar och följer upp kvaliteten i verksamheten till vilken genomförandet av en insats har överlämnats, t.ex. en stöd- och hjälpinsats i en ideell förening.

Granskningen visar att ingen av de granskade stadsdelsnämnderna kontrollerar och följer upp kvaliteten i verksamheten till vilken genomförandet av en insats har överlämnats.

Den verifierande granskningen visar att avtal med den ideella föreningen fanns i samtliga ärenden i Bromma. Däremot saknades avtal med den ideella föreningen i flertalet ärenden i Rinkeby-Kista och i samtliga ärenden i Farsta.

Det finns brister i de granskade stadsdelsnämndernas ansvar för att kontrollera att insatsen som utförs av en ideell förening är av god kvalitet.

Samverkan med andra myndigheter och ideella föreningar

Socialtjänsten, polisen och hälso- och sjukvården bör enligt stadens riktlinjer utgöra kärnan i den externa samverkan för ärenden om våld i nära relationer.

Granskningen visar att det endast är Farsta stadsdelsnämnd som har en lokal samverkansöverenskommelse med polisen om våld i nära relationer. Ingen av de granskade stadsdelsnämnderna har en samverkansplan med hälso- och sjukvården om våld i nära relationer.

Samverkan med polisen fungerar enligt förvaltningarna bra i både Farsta och Rinkeby-Kista medan den inte anses vara tillräcklig i Bromma. Samverkan med hälso- och sjukvården är enligt förvaltningarna i Bromma och Farsta otillräcklig.

Av stadens riktlinjer framgår att även ideella organisationer ska erbjudas möjlighet att delta i den externa samverkan. Det är endast Rinkeby-Kista som har en övergripande samverkan med de ideella föreningarna i arbetet mot våld i nära relationer.

Sammantaget bör samverkan utvecklas med framförallt hälso- och sjukvården. En otillräcklig samverkan kan påverka möjligheterna att upptäcka våld i nära relationer samt möjligheterna att ge insatser till den enskilde. Det är positivt att Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd har en övergripande samverkan med de ideella föreningarna.

Rekommendationer

Utifrån genomförd granskning rekommenderas att Bromma stadsdelsnämnd:

- säkerställer att den ideella föreningen efter nämndens beställning av insats alltid upprättar en genomförandeplan
- kontrollerar och följer upp kvaliteten i verksamheten till vilken genomförandet av en insats har överlämnats till en ideell förening
- säkerställer att samverkan med hälso- och sjukvården och polisen formaliseras genom att en samverkansöverenskommelse tas fram, samt inom ramen för överenskommelsen överväger att utveckla samverkan med de ideella föreningarna.

Utifrån genomförd granskning rekommenderas att Farsta stadsdelsnämnd:

- säkerställer att det finns tillräckliga rutiner som stöd för den interna samverkan och att informationsutbytet mellan olika enheter fungerar
- ser till att beslut om insats enligt 4 kap. 1 § SoL alltid föregås av en utredning enligt 11 kap. 1 § SoL
- säkerställer att ett uppdrag alltid upprättas vid beställning av insats och att den ideella föreningen alltid upprättar en genomförandeplan
- säkerställer att skriftligt avtal alltid upprättas med den ideella föreningen, samt kontrollerar och följer upp

kvaliteten i verksamheten till vilken genomförandet av en insats har överlämnats till en ideell förening

- säkerställer att samverkan med hälso- och sjukvården formaliseras genom att en samverkansöverenskommelse tas fram, samt inom ramen för överenskommelsen överväger att utveckla samverkan med de ideella föreningarna.

Utifrån genomförd granskning rekommenderas att Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd:

- ser till att beslut om insats enligt 4 kap. 1 § SoL alltid föregås av en utredning enligt 11 kap. 1 § SoL
- säkerställer att ett uppdrag alltid upprättas vid beställning av insats och att den ideella föreningen alltid upprättar en genomförandeplan
- säkerställer att skriftligt avtal alltid upprättas med den ideella föreningen samt kontrollerar och följer upp kvaliteten i verksamheten till vilken genomförandet av en insats har överlämnats till en ideell förening
- säkerställer att samverkan med hälso- och sjukvården och polisen formaliseras genom att en samverkansöverenskommelse tas fram, samt inom ramen för överenskommelsen även tar med samverkan med de ideella föreningarna.

Bilaga 1 intervjuförteckning

Bromma stadsdelsförvaltning

Områdeschef, socialtjänst och fritid
Socialsekreterare, familjefridsteamet

Farsta stadsdelsförvaltning

Avdelningschef, avdelningen för socialtjänst
Enhetschef, enheten för försörjningsstöd
Socialsekreterare, enheten för försörjningsstöd

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning

Verksamhetsområdeschef, socialtjänst vuxna
Enhetschef, relationsvårdsteamet
Socialsekreterare 1, relationsvårdsteamet
Socialsekreterare 2, relationsvårdsteamet

Socialförvaltningen

Avdelningschef, avdelningen för stadsövergripande sociala frågor
Enhetschef, strategiska enheten
Utredare 1, strategiska enheten
Utredare 2, strategiska enheten

Ideella föreningar

Kvinnojouren Alla Kvinnors Hus
Somaya kvinno- och tjejjour
Terrafem
Q-jouren
Stiftelsen Unga Kvinnors Värn

